

✓
GINTOJI

ŠALIS

DAYS NATAL

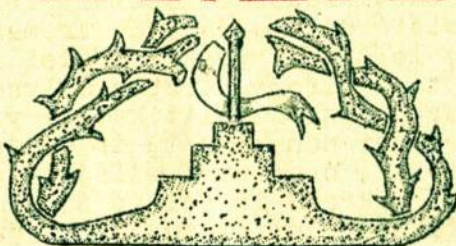
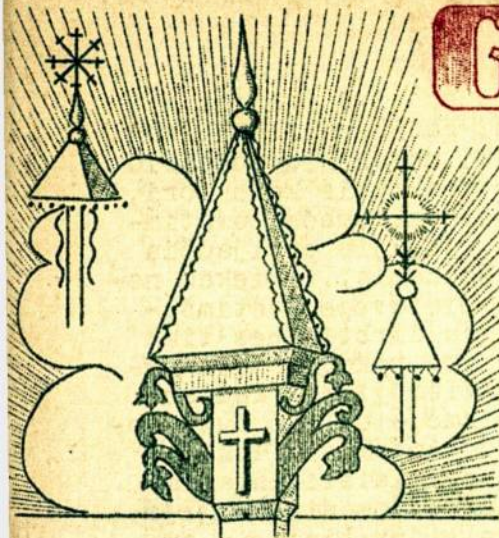
Périodique lithuanien bimensuel

5

Liège

15. 3. 1950

GIMTOJI ŠALIS

IV metai

1950 m. kovo 15 d.

Nr. 5 (58)

LIETUVIŠKOS PERSPEKTYVOS BELGIJOJ

Lietuvos Atstovas Paryžiuje DR. S. BAČKIS lankėsi Belgijos lietuvių kolonijose. Ta proga jis mielai sutiko pasidalinti išpūdžiais su mūsų skaitytojais, atsakydamas į pateiktus klausimus.
- Red.

- Aplankėte keletą lietuvių Kolonijų Belgijoje. Kokį išpūdį išsivežėte?

Džiaugiuos, kad "Gimtosios Šalies" dėka galiu tarti keletą žodžių Belgijos lietuviams, kurių daugelį turėjau laimės sutikti ir patirti jų rūpesčius. Labai dėkingas esu už tai "Gimtosios Šalies" Ponui Redaktoriui ir LBB Centro Valdybai. Belgijos lietuviai paliko man nepaprastai gražų ir neišdildomą išpūdį savo pasišventimų lietuviškiems reikalams ir savo viltimi į Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą. Kiek liečia jų patį gyvenimą Belgijoje, aišku, jie negali taip gyventi, kaip Lietuvoje gyveno t.y. laisvai pasirinkti darbą, bet esu įsitikinęs, kad Belgijos lietuviai, atsižvelgiant į jų, kaip ir į visų lietuvių, gabumus tvarkytis, gražiai ir laimingai susitvarkys ir susikurs gražią ateitį tiek būdami tremtyje, tiek grįžę į Lietuvą, nes tikrai grįšime į Lietuvą visi, kuriems likimas lems gyviems grįžti. Šiandieną Belgijos lietuviai, turiu konstatuoti, sunkiai dirba, bet jų gyvenimas kai kuriais požiūriais šiandien yra geresnis ekonominiu atžvilgiu kaip tų lietuvių, kurie kitur tikėjosi laimę surasti.

- Apie Belgijos Lietuvius girdėti įvairių nuomonių. Kaip vertina-

t e j ų b ū k l ė p a m a t ė s j u o s i š a r t i ?

Papildydamas, ką aukščiau esu pažymėjęs, galiu pridurti, kad Belgijos lietuvių būklė yra sunki, labai sunki moraliniu požiūriu ta prasme, kad nors jie yra laisvi veikti ir tvarkytis kaip nori, bet tiek Belgijoje, tiek visose Vakarų Europos valstybėse svetimšaliams gyvenimo ir darbo sąlygos yra tokios, jog jie pasijaučia labai ryškiai žemesnės klasės piliečiais ir žmonėmis... Niekam nenoriu jokio priekaišto dėl to daryti: ir mes Lietuvoje svetimšaliams buvome įvedę leidimus gyventi ir leidimus dirbti, nes tiek pas mus tėvynėje, tiek kitose Europos šalyse yra vykdoma taip vadinama tautinės darbo rinkos politika, t. y. žiūrėjimas, kad savųjų piliečių interesai nenukentėtų ir kad pirmoje eilėje būtų ap rūpinti savi piliečiai, o antroje eilėje - svetimšaliai. Tokia yra žiauri gyvenimo tikrovė ir dėl to niekam priekaišto negalime daryti. Išskyrus tą moralinį lietuvių savijautos momentą Belgijoje, visais kitais atžvilgiais, man atrodo, Belgijos lietuvių gyvenimas yra geresnis, negu kitų lietuvių, gyvenančių Europos žemyne. Žiauriai vertindamas gyvenimo tikrovę nemanau, kad Belgijos lietuviai bet kuriame kitame Europos žemyno krašte galėtų materialiai geriau gyvent: gauti geresnius butus, geresnį uždarbį, geriau apsirengti ir valgyti. Tai sakau, žinodamas kokios yra sunkios darbo gavimo sąlygos Vakarų Europos kraštuose ir žinodamas tą liūdną faktą, kad bedarbių skaičius visur auga.

- K a r a d o t e v e r t i n g o B e l g i j o s l i e t u v i u o s e i r k a t a i s y t i n o ?

Belgijos lietuvių tarpe tautiniu ir visuomeniniu požiūriu visa yra gera ir gražu. Nedidelis jų skaičius išlaiko savo laikraštį "Gimtąją Šalį" LBB turi keletą skyrių ir savo Centra, medžiagiškai pakenčiamai laikosi laikraštis ir organizacijos: tai jau yra didelis Belgijos lietuvių nuopelnas ir didelė jiems garbė, įrodanti, kad jie dideli patrijotai, garbingi lietuviai, rodą pasišventimo ir pasiaukojimo lietuviškiems reikalams. Taisytino nieko nepastebėjau, bet kaip senas visuomeninkas (tame darbe aktyviai dalyvauju nuo 1922 metų) leidžiu sau pažymėti, jog Belgijos lietuvių gyvenimas ir jų visuomeninio darbo sąlygos yra labai sunkios: žmonės išsiblaškę ir jiems susirinkti labai sunku. Tautinio ir visuomeninio darbo sąlygos gal turėtų būti Belgijoje pagerintos ta prasme, kad būtų vienas centras, kuris viską tvarkytų ir kad visi, kaip bitės, vieningai dirbtų ir tartųsi, kaip geriau galima būtų tiek lietuvių darbo interesus apginti, tiek jų gyvenimo sąlygas pagerinti, tiek pagaliau, tautiniu mastu daugiau pasireikšti ir kad tas pasireiškimas atrodytų glaudesnis ir stipresnis. Ta linkme manyčiau, kad Belgijos lietuvių pastangos turėtų būti nukreiptos į geresnių darbo sąlygų sudarymą lietuviškiems reikalams ginti pačiame Briuselyje, kur šiuo metu tik BALF-o Iga-liotinis ir Lietuvių Katalikų Misijos Direktorius Kun. J. DANAUS-KAS su keliais lietuviais gyvena. Tai pastebiu, nes esu tikras, kad Belgijoje vistiek liks tam tikras lietuvių skaičius ir vistiek liks Belgijoje lietuvių kolonija, nors ji ir nedidelė būtų. Todėl reikia labai apie tai pagalvoti ir pajieškoti priemonių, kaip pačiame Briuselyje galima būtų lietuvišką židinį sukurti, kuris turėtų sąlygas spinduliuoti visoje Belgijoje. Antras dalykas,

kuris man atrodo pageidautinas: kad LBB plėstų ir palaikytų glaudesnius ryšius su PLB, VLIK-u, bei kitomis lietuvių institucijomis, kurios lietuvių reikalais rūpinasi ar juos tvarko tautiniu mastu. Pabrėžiu, tai nėra taisytini dalykai, o tik LBB akcijos praplėtimo reikalai.

- Ar nesate darę žygių viršūnėse Belgijos lietuvių reikalu? Kas manoma ten apie juos ir ar yra vilties, kad lietuvių pageidavimai išsipildys?

Būdamas Belgijoje aplankiau ir mačiausi su visais aukštais pareigūnais kurie lietuvių reikalus tvarko. Visi pareigūnai buvo supažindinti su lietuvių pageidavimais. Suglaustai jų atsakymas toks yra: a/. lietuviai yra laisvi išvažiuoti, jei jie nori. Jei patiems belgams nepadedama emigruoti, tai juo labiau negali būti padedama svetimšaliams, o IRO reikalas yra padėti ar nepadėti; b/. lietuviams yra duodama laisvė pasirinkti darbą, kokio jie nori, jei galima tokį darbą surasti jei darbo leidimas gaunamas ir jei sveikatos padėtis yra tokia, jog dirbantysis anglių kasyklose turi kitokį darbą gauti; c/. lietuviai viengungiai, dirbdami, gali tiek susitaupyti, kad savo lėšomis gali emigruoti kur nori. Asmenims su šeimomis sunkiau yra susitaupyti, bet šioje srityje reikia kreiptis į IRO ir prašyti, kad šioji organizacija padėtų. Ligi šiol IRO yra šeimoms padėjęs; d/. Belgijoje yra apie 270.000 bedarbių, ypačiai tekstilės, metalo ir statybos srityje ir pabėgėliai neturėtų pamiršti, kokių Belgija turi sunkumų darbo rinkos srityje. Belgija, mažas kraštas, yra padaręs visa DP padėti, bet ne jiems pakenkti; bendrai, Belgijos Vyriausybė nesirūpina DP statuso reikalu, nes šis dalykas priklauso IRO institucijai spręsti ir Okupaciniams Vokietijoje organams; e/. esantiems Mons stovykloje IRO globa yra atimta ir jiems tegalės būti IRO globos klausimas peržiūrėtas tik tada, kad jie pradės dirbti. Šiuo klausimu IRO bus labai griežtas ir jokių nuolaidų nedarys; esantieji Mons stovykloje labai kenkia DP geram vardui ir ypač sunkina Belgijos biudžetą. Įvairūs asmens ir įstaigos, tyrę Mons lagerio reikalą, yra prieję išvados, kad nei Belgijos Vyriausybė, nei IRO nėra kalti dėl DP darbininkų susidariusios būklės Belgijoje ir kad esančiųjų Mons stovykloje užsispyrimas neiti dirbti ir kai kurių vyrų pabėgimas, paliekant šeimas, nėra pateisinami dalykai. Tai esąs greičiausiai kažkokių agentų darbas, norinčių pakenkti DP geram vardui ir jį ieškojimas rimties drumstimo; f/. jei iš vienos pusės yra Mons stovykla, tai iš kitos pusės IRO turi labai daug gražių vaizdų iš DP dirbančių Belgijoje gyvenimo, vaizdų, kurie įrodo, kad protingai dirbant ir tvarkantis DP gali Belgijoje labai pakenčiamai ir net gerai gyventi; g/. betkokių lengvatų emigruoti ar DP statusą atgauti tebutų galima tik IRO dėka; Belgų Vyriausybė tuo reikalu nesirūpina. - Tokios yra mintys bei atsakymai, kuriuos man teko patirti iš atsakingų pareigūnų, kuriuos gavau matyti. Perduodu tai, ką girdėjau. Išvada - į lietuvių pageidavimus atsižvelgiama, bet aiškiai yra nurodomos formalinės ir kitokios kliūtys lietuvių pageidavimams patenkinti. Todėl reikia į reikalus realiai žiūrėti ir viską praktiškai vertinti.

- Kokios esate nuomonės apie tautiečių įsikūrimą Belgijoje ilgesniam laikui?

Gal apsirinku, bet manau, jog visi lietuviai, kurie yra Belgijoje, negalės įsikurti Belgijoje. Gal tik dalis ir labai nedidelė jų čia liks. Priežastys gyvenantiems Belgijoje labai aiškos ir visiems žinomos. Iš tolo žiūrint svarbiausioji priežastis yra ta, kad nėra visiems perspektyvų nepriklausomą savistovų darbą dirbti...

- Kokios perspektyvos, Jūsų nuomone, galėtų būti emigruoti iš Belgijos užjūrin?

Jei IRO nepadės ir lietuviai gyveną Belgijoje negalės grįžti į Vokietiją ir iš ten emigruoti ir jei JAV DP biliaus nepraplės Prancūzijai ir Belgijai, tai lietuviams Belgijoje teliks tik individualus ir savo lėšomis emigruoti kelias. Būtų gerai jei suklusčiau, bet man atrodo, jog labai maža ir labai maža šansų, kad IRO sutiktų lietuvius gabenti į Vokietiją, o ar DP bilius bus praplėstas Prancūzijai Belgijai ir į kitus kraštus - tai priklausys nuo JAV kongreso nutarimo. Reiktų, kad visų tautybių emigrantai JAV paveiktų amerikiečius, kad jie tą bilių pakreiptų mums pageidaujama kryptimi.

- Kaip numato tvarkytis lietuviai pasibaigus IRO veiklai?

Kokia institucija bebūtų įkurta DP reikalais rūpintis IRO veiklai pasibaigus, man atrodo, jog visuose kraštuose visi lietuviai turi sudaryti savo pajėgomis lietuviškus centrus (su vienu gerai centralizuotu organu), kurie, IRO veiklai pasibaigus, galėtų tinkamai lietuvių reikalais rūpintis ir juos ginti įvairiose įstaigose ir galėtų eiti lyg savos rūšies lietuviškų reikalų gynimo įstaigos pareigas, t.y. būtų lyg organas atstojas lietuvišką Pasiuntinybę ar Konsulatą. Gal PLB skyriai įvairiuose kraštuose tai galėtų atlikti. Jei tai būtų turima galvoje, tai jau šiemet visu greitumu reikia mums tinkamai organizuotis.

- Ar nenumatoma sustiprinti veiklą Lietuvai laisvinti Vakarų Europoje? Kuo galėtų prisidėti prie minimos veiklos išsklaidyti lietuviai šioje Europos srityje?

Pranešiu kam reikia, kaip atitinkami Belgijos sluogsniai žiūri į mūsų reikalus ir kaip jie vertina tarptautinę padėtį. Taip pat pranešiu, ką įvairūs įtakingi Belgijos sluogsniai tuo reikalu galvoja. Nuo finansinių išteklių priklausys, kiek mums bus įmanoma Belgijoje lietuvišką veiklą Lietuvos išlaisvinimo srityje sustiprinti. Aišku, visi lietuviai savo gražiu sugyvenimu, susiorganizavimu ir gražiu savo pavyzdžiu bei aukomis gali labai daug visur prisidėti prie Lietuvos išlaisvinimo darbo.

- Ką galėtumėt perduoti "Gimtosios Šalies" skaitytojams?

Visa širdimi linkiu, kad visų lietuvių, sunkiai dirbančių Belgijoje, darbo ir gyvenimo sąlygos pagerėtų ir kad jie visi liktų sveiki ir gyvi bei galėtų pasirinkti darbą ir kraštą, kur jiems patinka, kol tėvynėn galės sugrįžti, o ten sugrįžti dienos artėja.

N o v e l é

A U D R A

A d i s C i n z a s

Birželio saulės išdegintu ir nepaprastai dulkančiu miškelio, nuo miestelio pusės, atėjo vienišas žmogus. Priešais Šiuros vieniemi, kurio didžiulės žydinčios liepos buvo palinkę, į kelią ir vėsiais šešėliais driekėsi kelio dulkėse, jis pasitaisė pečius nuveržusį kelionės maišą ir valandėlę lyg dvejojo priešais kiemo vartus. Žvilgtėrėjo į giedrą, be mažiausio debesėlio, dangų, į kylantį tolumoj ir staiga už kalno nutrūkstąjį vieškelį, pravėrė vartus ir, raminančiai švilpiniuodamas ant grandinės besidaujančiam šuniui, įėjo į kiemą. Iš gyvenamojo namo išsoko šviesiaplaukis berniukas. Kelias sekundes jis stebėjo nepažįstamąjį žalsvom, išgąsdinto katino akim ir greit spruko atgal į vidų. Senis Šiūra, padėjęs sužalotą koją ant kėdės snausdamas skaitė laikraštį.

- Dėde, ten žmogus kažkoks!" sušneko įpuolęs berniukas, rodydamas pro langą į kiemą. "Nepažįstamas. Vandeni geria" - pasakojo prispaudęs nosį prie lango stiklo.

Šiūra nusiėmė akinius ir nustebęs atsigrėžė į langą. Tikrai, apdulkėjęs ir, matyt, nuvargęs vyras tiesiai iš kibiro gėrė vandenį. - Pakeleivis gal koks? - spėliojo Šiūra. Bet ir geria! Lyg tris dienas be vandens būtų ėjęs. Paprašyk vidun, Pranuk, ką gi ten vandenį gers. Alaus gal...

- Tai, dėdė, kad... - vaikas nedrįsdamas žvalgėsi pro langą.

Šiūra stumtelėjo jį į duris. - Toks vyras jau, o žmogaus bijaisi! Nepagaus juk, eik! Nepažįstamasis pamatęs ateinantį vaiką pastatė kibirą. "Dėdė sakė užeit. Alaus, sakė, jum duos". Vyras nusidulkinio rūbus ir pasiėmęs kuprinę nuėjo paskui jį.

- Tai toli keliaujat? - paklausė Šiūra, atsakęs į pasveikinimą ir paprašęs sėst mūsų artojų žodžiais: sėsk - būsi svečias.

Vyras, rudo nuo saulės veido ir šviesių kaip linas plauky pabaigė apžiūrinėti šventųjų paveikslus sienose ir atsisuko į Šiūrą.

- Dar apie 40 km. bus", pasakė jis, paimdamas pasiūlytą cigaretę. Nepažįstamasis patogiai atsilošė ir nusišypsojo.

- Ką gi, nenuėsiu šiandien, nueisiu rytoj. Man neskubu. Valandėlę buvo tylu. Per atvirus langus veržėsi vienodas bičių dūzgimas liepų šakose.

- Sergi, šeimininke, paklausė jis žvilgsniu užkliudydamas Šiuros koją.

- O, čia jau seni dalykai, tamsta, - lyg pralinksmėjo Šiūra, kad galės papasakoti kojos istoriją. Tai iš nepriklausomybės karų... Pranuk, - kreipėsi į už pečiaus stovintį berniuką, - atnešk iš rūsio alaus gėsi. Tik kraną užkišt neužmiršk, - perspėjo. Aš tuoj stiklines...

Vilkdamas kairą koją jis iššlubavo į virtuvę. Grįžo nešdamas ne tik stiklinės bet ir sūrį su sviestu didžiulėj medinėj lėkštėj.

- Visa šeimyna pievose šienauja, tai nieko geresnio ir nesugriebiau, pasiteisino. - Užkask tamsta, nepasiragink, juk tiek kelio ateita, ragino pildamas putojantį alų į stiklines.

Taigis, iš laisvės kovų, kaip sakiau... Nors daug metelių nuo to yra praėjė, bet viską kuo puikniausiai prisimenu lyg tai vakar būtų buvę. Atvažiavo į mūs kaimą tasyk savanorių imti į Lietuvos kariuomenę. Sušaukė didžiausioj kaimo troboj, (tasyk, dar kaimais gyvendavo). Nuėjau ir aš, nors namiškiai baidė kad neitau, girdi, dar išgrūs po šautuvais kaip prie caro. Daug kalbėjo toks išbalęs vyrukas, net apsiverkė susigraudinęs. Tautai laisvės rytas aušta, sakė, knygnešių keliais petys - petin turim žygiuoti kad pagaliau pasibaigtų šitos apkartusios vergovės dienos. Ir dabar, rods, girdžiu: "Broliai, gana lankstyt sprandus prieš svetimus dievus! Gana burliokams tiek metų vergavom! - šaukė jis. Ant baudžiovos ir Sibiro katorgos užgrūdintų pečių parnešim laisvės saulę savo sodžiams!

Vieni šypsojos, kiti grūdosi prie stalo kur savanorius surašinėjo nematyta uniforma nesenas dar karininkas. Man taip ir nudiegė per širdį. Laisvė, pagalvojau, laisvė aušta tau baudžiauniko sūnau... Namuose papasakojau viską saviškai. Tyliu ir suku cigarete užstalėj, nors rankos dreba kaip kažinkas. Mat, buvau neseniai vedęs ir duktė vos kelių mėnesių. Taigi stovi ji prie lopišio ir žiūri į mane. Suprato kas mano širdy... "Eik, Feliksai", sako. Tėvynė didesnis dalykas, negu šeima".

Siūra valandėlę patylėjo nematančiu žvilgsniu stebėdamas saulės nušviestą kryžių vidury kiemo ir pasakojo toliau:

- Išėjom dainuodami, jurginais apkaišyti, apverkti ir išbučiuoti nuėjom kaimo gatve, kaip sakė, tėvynei laisvės saulės ant pečių parnešt. Prie Dauguvos pirmą kartą susirėmėm. Bolševikai po artilerijos priedanga puolė išilgai viso fronto, kad mūsiškius atstumtų atgal ir persikeltų per upę. Dvi paras, tamsta, išgulėjom apkasų purve, bet nepasitraukėm nė pėdos. Bet trečios dienos rytą atėjo įsakymas trauktis nes už upės esą paruošti antri apkasai ir pagalba artėjanti. Būt viskas gerai išėjė, bet bolševikai pajuto mus traukiantis į antrus apkasus už upės. Rytas buvo miglotas, nieko nematyt per kelius žingsnius. Ir kaip mes atgal, bolševikai - atakon... Man kaip kulkosvaidininkui įsakė kuo skubiausiai su kulkosvaidžiu pereit upę ir apsikast aukštumoj prieš tiltą kurio bolševikai galėjo bandyt pasinaudot. Nors kulkom aplink lijo, įvykdžiau, kas buvo įsakyta. Ir kai mūsiškiai ruskių spaudžiami traukėsi per upę, jeigu ne mano kulkosvaidis, būtų jiems labai riestai buvę. Iš aukštumos aš galėjau apšaudyt visą slėnį. Iki paskutinis kareivis nepersikėlė per upę aš nepasitraukiau. Tik vienu kartu sukriokė sviedinys... Pasipylė ugnies žvaigždės ir netekau sąmonės... Atsibudau jau ligoninėj. Matau gydytojas ir mūsų generolas stovi. O auksinis žmogus tas generolas buvo! Nedidukas toks, jau pražilęs kiek. Žodį kada pasakys taip ir laipsta visi juokais. Taigi, Vyčio kryžių man prisegė. "Štai, sako, Siūre, Vyčio Kryžių tau segu, nes visa kuopą išgelbėjai".

L A U Ž I A M Ė S P R I E K I N

Vykdomosios Tarybos Užsienio Reikalų Tarnybos Valdytojas
prof. B R A Z A I T I S apie aktualiuosius reikalus.

Eltos bendradarbiui prof. Brazaitis pareiškė, kad Lietuva šiuo metu veda kovą už laisvę, remdamasi galimu susikirtimu tarp Vakarų ir Rytų. Pasipriešinimo atrama prieš Sov. Sąjungą būsianti jungtinė Europa. Rytai savo ruožtu stiprinasi užimtose pozicijose.

Šitokiame Rytų - Vakarų santykių fone nustojo prasmės lig šiol tų dviejų galybių užimtose pozicijos Pabaltijo reikalu. Nustoję prasmės sovietinės pastangos tarptautiniame santykiavime l e - g a l i z u o t i sovietinės Baltijos respublikas. Metę šias pastangas, sovietai intensyviai stengiasi Baltijos valstybes faktiškai likviduoti, gyventojus paskubintai deportuojant, teritoriją apgyvendinant nelietuviais, administracinę santvarką pritaikant rusiškam šablonui, gyvenimo lygį numušant iki sovietinio. Jei sovietai Lietuvoje išardino ežias tarp vieno ūkininko žemės ir kito, kad padarytų kolchozą, tai šiandien jie lygiai stengiasi išardinti sienas ir tarp Sovietų Sąjungos ir Baltijos valstybių, darydami, kaip caro laikais, edinujų - nedielimujų. Totalinis jungimas į Rytus.

Kaip žiūri Vakarai į Baltijos valstybes?

Vakarai nustojo saugoję taip rūpestingai anksčiau laikytą tylą Pabaltijo reikalu. Baltijos kraštai Vakarų lūpose jau virsta kaltinimu Sovietų Sąjungai. Tautžudystės (Genocido) reikalu padaryti žygiai paskutinėje JTO sesijoje rado didesnio atgarsio nei anksčiau. Jungtinėms Valstybėms ratifikuojant tautžudystės sutartį, lietuviai tapo vienu svarbių oficialiai apklaustų liudininkų dėl sovietų vykdomos tautžudystės.

Baltijos kraštus Vakarai jau linkę laikyti vakarietiškos šeimos nariais. Lietuviai, latviai, estai priimt. pilnateisiais Europinio Sąjūdžio nariais. Mūsų partijos jau įeina į tarptautinius savos krypties grupių sambūrius. Socijaldemokratai dalyvauja BISE (rytų ir centro Europos socialistų susivienijime) ir tarptautiniame socialistų sąjudyje Europos Unijai remti. Mūsų liberalai dalyvauja liberalų internacijoje (Union Liberale Mondiale). Krikščionys demokratai priimti į NEI (Nouvelles Equipes Internationales). Lietuviai žurnalistai dalyvavo laisvųjų žurnalistų kongrese Londone (1949). Lietuviai atstovai pilnateisiais nariais dalyvavo tarptautiniame katalikų žurnalistų suvažiavime Italijoje (1950). Į Lietuvą pradeda žiūrėti kaip į Vakarų šeimos narį, kuris gali pasirodyti ne tik stebėtoju užčiaupta burna, bet ir su pozityviais įnašais tarptautiniame gyvenime bei jo problemų sprendime. Iš visa to eity išvada, kad Baltijos valstybės Vakaruose yra susilaukusios daugiau dėmesio ir pripažinimo.

Ar šis Baltijos kraštų ir Lietuvos įsijungimas į Vakarų
ligšiol ejo be kliūčių?

Lietuvos, lygiai ir kitų Baltijos kraštų, įsijungimo į Vakarų procesas neina savaime. Niekas atvirų durų mum nelaiko. Reikia išsikvotėti. Reikėjo kietai pakovoti, iki įeita į europinį kultūros kongresą (1949), o per jį į Europinį Sąjūdį. Ir katalikų žurnalistų kongresas nenorom atidarė mūsų šiam savo duris. Darant pastangų įeiti į NEI tekę pasakyti: arba mes pilna-teisiai, arba mum visai nereikia... Liudininkas į Jungtinių Vals-tybių senato komisiją tautžudystės konvencijos ratifikavimo rei-ka-lams pasisėkė prasimušti tik didelėmis ALTO atstovų pastangomis. Pastangos, nuolatinės pastangos.

Ar ir kokio poveikio Lietuvos laisvinimo darbui turi vykdo-
mas tremtinių perkėlimas iš Europos į užjūrius?

Mūsų pastangų intensyvumui negalėjo neatsiliepti masinė e m i g r a c i j a . Dėl emigracijos sumažėjo (bent laikinai) darbui būtinos l é š o s ir ž m o n é s . Vistiek per tą laiką nebuvo praleistas nė vienas momentas, kur mūsų byla galėjo būti pajudinta. Tam reikėjo sutelkti visas likusias jėgas ir lėšas.

Koki Lietuvos ir lietuvių tautos atžvilgiu pagrindiniai
artimiausio meto uždaviniai?

Palankėjanti tarptautinė dirva labiau įprasmina mūsų pastan-gas, bet sykiu ir labiau visus mus įpareigoja. Įpareigoja neat-leisti jėgų pagrindinėm mūsų veiklos kryptim: a l i a r m u o - t i ir k o v o t i dėl k a n k i n a m o ir n a i - k i n a m o k r a š t o , e i t i į V a k a r ų š e i - m ą ir p e r j ą v e i k t i , k e l i a n t L i e - t u v o s ir l i e t u v i ų v a r d ą a k t y v i ų p o z i t y v i ų d a l y v a v i m u E u r o p o s p r o - b l e m ų s p r e n d i m e , m ū s ą s i a s p a v e r - č i a n t e u r o p i n é m i s ; o r g a n i z u o j a n t p a s a u l i o l i e t u v i ų v i e n i n g ą b e n - d r u o m e n ę ir j ą p a v e r č i a n t n u o l a t i - n i ų š a l t i n i ų m a t e r i a l i n i ų ir m o - r a l i n i ų j ė g ų k o v a i d é l k r a š t o , d é l t a u t o s p o t e n c i a l o i š l i k i m o , d é l l i e t u v i ų k u l t ū r o s p a l a i k y m o ir u g d y m o .

---.oo000oo---

A R Ž I N A I ?

- Anglai sveikinas - kaip tu darai? italai - kaip tu sto-vi?; olandai - kaip valgai?; švedai - kaip gali?; egiptiečiai - kaip prakaituoji?; kiniečiai - kaip tavo viduriai? kaip valgosi ryžiai?; persai palinki - te tavo šešėlis niekuomet nemažta.

VYSKUPO ŽODIS DEL BADO STREIKO

Ryšium su užsienio spaudoj pasirodžiusiom žiniom apie DP bado streiką Mons'e, buvo kreiptasi į J. E. Tournai Vyskupą paaiškinimų, kuriuos Ekscelencija mielai suteikė. Čia duodame gautą atsakymą ištisai. - Red.

Tournai, 1950 m. vasario mėn. 23 d.

Gerbiamas Tėve,

Jūsų malonų laišką gavau ir dėkoju už parodytą rūpestį atitaisyti klaidą, paskelbtą aname Jūsų minėto anglų laikraščio straipsnyje. Šiam tikslui labai mielai duodu reikalingus paaiškinimus.

Tai buvo pereitų metų spalio mėn. 28 d.; kai atvykau į Sabbe kareivines Mons'e, kur buvo prasidėjęs bado streikas, kurį jau aštuntą dieną tęsė 56 šeimų tėvai.

Ten radau apie tūkstantį išvietintųjų asmenų, vyrų, moterų ir vaikų, įvairių tautybių: ukrainiečių, lietuvių, lenkų, rusų ir kt. Kaip žinote, jie buvo patalpinti į šią stovyklą po to, kai jie atsisakė tęsti toliau darbą anglų kasyklose. Jie sakėsi prieš dvejus metus palikę DP stovyklas Vokietijoje ir atvykę dirbti į Belgiją su užtikrinimu, kad pasibaigus jų pirmajai sutarčiai, sudarytai dviem metams, jie galės būti panaudojami kitose belgų ūkio šakose. Deja! praslinkus dviem metams, belgų vyriausybė, priversta priešintis nedarbui, jiems neleidžia imtis darbo kitur kaip anglų kasyklose. Be to, šie išvietintieji asmens gailisi palikę DP stovyklas Vokietijoje ir taip praleidę progą pasiekti Ameriką, kur jie būtų radę, kartu su žmoniškesnėmis gyvenimo sąlygomis, tikresnę apsaugą prieš galimą rusų puolimą. Tuomet, 1949 m. spalio mėn. šių išvietintųjų asmenų buvo šis troškimas: kiek galima greičiau palikti Belgiją ir grįžti į Vokietiją su viltimi ten rasti žmoniškesnę ir labiau pritaikintą jų išsilavinimui darbą ir, be abejo, daugiau galimybių išvykti į Ameriką.

Pereitų metų spalio mėn. IRO iš Mons'e esančiųjų išrinko savo nuožiūra 300 asmenų, pažadėjo juos greitai laiku sugrąžinti į Vokietiją ir davė pasirašyti formuliarius, pagal kuriuos, kad galėtų išvažiuoti, jie turėjo atsisakyti DP teisių. Tarp kitų ir 56 šeimų tėvai užprotestavo prieš šį sauvališkai padarytą pasirinkimą ir nusprendė skelbti bado streiką, kad ir jie patektų į pirmąjį transportą.

Kai aš pas juos atvykau, streikas buvo trukęs aštuonias dienas. Daugelio streikuojančiųjų sveikatos būklė vertė rimtai susirūpinti. Prisidėjau aš prie Direktoriaus ir ukrainiečių kapeliono kun. Kurylas pastangų, ir pasisekė, nors nelengvai, juos prikalbėti užbaigti streiką. Ypač dėl mano patikinimo, kad belgų vyriausybės pažadas yra nuoširdus, jie liovėsi badavę. Koks buvo šis pažadas? Ne juos sugrąžinti į Vokietiją, nes tai viršijo ir dar tebeviršija belgų valdžios galios, bet tiktai šis: daryti žygių pas atsakingus organus, kad jie padarytų galimą šių asmenų grįžimą

10

į Vokietiją. Tikiuosi galys sakyti, kad belgų vyriausybė darė ir tebedarė žygių amerikiečių okupacinėj valdžioj Vokietijoje. Ikišiol iš amerikiečių okupacinės valdžios nebuvo gautas joks tikras atsakymas. Mano nuomone, šis nemalonaus konflikto išrišimas yra amerikiečių rankose. Belgų vyriausybė laikėsi ir tebesilaiko savo pažado daryti viską, kad išgautų reikiamą sutikimą iš amerikiečių pusės. Kas liečia mane, nuo spalio mėn. jau daug kartų kreipiausi į Darbo, Socijalinės Globos ir Užsienio Reikalų Ministerius. Patys Mons'o DP pripažįsta, kad kaltė yra ne belgų valdžios pusėje, bet amerikiečių.

Tikėdamasis, kad šie paaiškinimai padės Jums atsakyti į minėtame straipsnyje esančias klaidas, esu Jums dėkingas už tai, ką galėsite padaryti.

Malonėkite priimti, Gerbiamas Kunige, mano nuoširdžius linkėjimus mūsų Viešpatyje

(pas.) Charles - Marie, Tournai
vyskupas

---.oo000oo---

L I E T U V A 1 9 1 8 M E T A I S

V . B u l k a i t i s

(Žiūr. 3 ir 4 nr.)

Bet santarvininkai pareiškė, kad su to laiko Reicho vyriausybė derybų neves, todėl ji vadinamųjų militaristų ir junkerių vyriausybė vadovaujama grafo Hertlingo atsistatydino ir nauju kancleriu spalių mėn. pradžioje tapo kunigaikštis Max von Baden.

Pirmame pasikalbėjime su laikraštininkais jis pareiškė, kad visi okupuoti kraštai, tame tarpe ir Lietuva, patys spręs savo likimą. Vėliau jis tą patį pakartojo ir Reichstage.

P i r m o j i v y r i a u s y b ė

Tokios padėties akivaizdoje Lietuvos Taryba paruošė laikinę konstituciją. Remiantis ta konstitucija L. Taryba pasivadino Lietuvos Valstybės Taryba ir ėjo laikinio parlamento pareigas. Prezidento pareigas ėjo trijų asmenų aukštasis Tarybos prezidijumas iš Smetonos kun. Staugaičio ir Šilingo. Tas Aukštasis Prezidijumas pirmąją vyriausybę suorganizuoti pavedė Voldemarui. Organizavimas buvo nesklandus; vyriausybėn įėjo tik dviejų partijų atstovai: Pažangos ir Santaros. Tos partijos, kaip ir jas atstovaujantieji asmenys, Lietuvoje buvo mažai kam žinomi. Kitos didžiosios partijos: krikščionys demokratai, liaudininkai, socialdemokratai pirmoj vyriausybėj nedalyvavo. Krikšč. demokratų partija nedalyvavo, nes santariečiams nepatiko tos partijos kandidatai į vyriausybę, kitos ir dėl panašių priežasčių. Tokios sudėties vyriausybė krašte neturėjo pasitikėjimo ir todėl ne dovanai Vilniaus kitataučių spauda ją vadino "ministerija nuosaviems reikalams". Keista buvo ir tos vyriausybės deklaracija - darbų planas

paskaitytas Lietuvos Valstybės Taryboje lapkričio m. 11 d. Tą pat dieną vakaruose kapituliavo vokiečiai.

"Dūmų nėra, nes viskas varoma elektra"

Dar prieš tą kapitulaciją vokiečių kariuomenė jau traukėsi pakrikus ir iš rytų. Traukdamasi plėšė kraštą, žudė gyventojus. Kraštą alino epidemijos, siautė plėšikai, artinosi bolševikai. Ne vien Lietuvos pakraščiuose, bet ir viduryje daugelyje vietų kūrėsi lenkiškos ir bolševikiškos įstaigos. O ministeris pirmininkas savo deklaracijoje daugiausia vietos skiria krašto ... elektrifikacijai. "Dūmų nėra, nes viskas varoma elektra", - ilgą laiką skambėdavo tas posakis geros nuotaikos draugijoj.

Kiek pradžioje, besikuriant vyriausybei, kraštą buvo apėmęs džiaugsmas, tiek vėliau nusivylimas dėl jos nejudrumo. Tas labai atspindėjo kun. Krupavičiaus redaguojamoje Vilniuj "Nepriklausomoje Lietuvoje".

Pirmosios vyriausybės didžiausias nuopelnas, tai išrūpinimas iš Vokietijos 200 milijonų ostmarkių paskolos ir į L. V. Tarybą pritraukimas žydų ir gudų visuomenės atstovų. Tas įvykis buvo labai palankiai sutiktas visame krašte ir net už etnografinės Lietuvos ribų.

Tuo laiku man teko kurį laiką užtrukti Suvalkuose. Nors ten jau buvo sukurtos lenkų įstaigos, bet Lietuvos įvykiai domino visus, o kai kuriuose visuomenės sluogsnuose, pav. prekybininkų, buvo reiškiamas atviras entuzijazmas besikuriančiai Lietuvai, kurios istorine dalimi jie laikė savo miestą.

Lapkričio m. pabaigoje atskirų karininkų užsispyrimu buvo parengtas įsakymas kariuomenei organizuoti. Deja organizavimas pateko į netikras rankas, nes pats vyriausias Lietuvos kariuomenės organizatorius išvažiavo į ... Gardiną.

Traukiasi Liet. Vyriausybė

Susikūrus Lietuvos vyriausybei, Reicho vyriausybė atsiuntė į Vilnių civilį komisarą Zimmerle, kuris turėjo perduoti krašto valdymą lietuviams. Bet perduoti jau nebuvo ko, nes kraštė buvo anarchija, pairimas, Zimmerlės įsakymų vietose niekas neklausė, be to, Lietuvos vyriausybė vietose taip pat nieko savo dar neturėjo.

Visi Zimmerlės nuopelnai, kad besitartinant prie Vilniaus bolševikams, jis aukštojo prezidijumo pirmininkui ir pirmajam ministeriui pirmininkui išdavė pasus pabėgti į užsienį. Vėliau, politinėms aplinkybėms Lietuvoj pasikeitus, jie aiškinosi, kad važiavo paskaitų apie Lietuvą skaityti.

Sleževičius suburia jungtinę Vyriausybę

Nusiminimas ir neviltis apėmė kraštą, nes atrodė, kad visa jau palaidota. Bet tuo laiku grįžta iš Rusijos Sleževičius. Likusieji Tarybos nariai jam siūlo diktatoriaus titulą. Bet jis supranta, kad tuo pakrikimo ir nusiminimo metu Lietuvą gali iš-

12

gelbėti vien tik pasitikėjimas visos tautos jėgomis, jos sukaupu atsparumu. Todėl gruodžio mėn. pabaigoje suorganizuoja plačios koalicijos vyriausybę, kurioje atstovaujamos visos Lietuvos politinės partijos: krikščionys demokratai, liaudininkai, socialdemokratai, Pažanga, Santara ir kartu gudų ir žydų atstovai.

Tokia vyriausybė laikė save turinčia visų krašto sluoksnių paramą ir todėl tarp kitų visos eilės skubių potvarkių su pasitikėjimu išleidžia garsų savanorių šaukimą, raginimą kovoti už laisvę ir savo tėvų žemę.

Vilnių užimant bolševikams, laikinoji vyriausybė palieka vieną savo narį švietimo ministerį prof. Biržišką įteikti Sovietams protestą, o pati keliiasi į Kauną, kur lietuviškos aplinkumos užuovėjoj ateina 1919 metai - Lietuvos Valstybės atkūrimo metai.

---.oo000oo---

IS PASIKALBEJIMAS SU STALINU

Gen. W. Bedell-Smith

K a i p t o l i R u s i j a n o r i e i t i ?

Pirmas klausimas, kurį pastačiau Stalinui, buvo: "Ko pageidauja Sovietų Sąjunga ir kaip toli ji nori eiti? J.A.V. supranta Rusijos saugumo norą. Mes žinome, kad Sov. Sąjunga daug perken-tėjo Vokiečių okupacijos metu, ir mes nemažiname Raudonosios Armijos milžiniškų pastangų naikinant Vokietiją. Be to, mes pilnai sutinkame su Sovietų pageidavimu dalintis pasaulio žaliavomis, ir todėl nesame linkę kritikuoti tai, ko siekia Sov. Sąjunga.

"Tik metodai, kuriuos Rusija panaudoja, siekdama savo tikslo, yra didžiulės baimės priežastis Jungtinėse Valstybėse. Šie metodai sukelia įspūdį, kad Rusija nuo karo pabaigos nėra visad padoriai išsilaikiusi savo taikinguose tiksluose, savo nesikišimo politikoje ir pagerbime savo kaimynų teisių, laisvių bei politinio apsisprendimo. Bendram susipratimui ir bendradarbiavimui su Rusija amerikiečių tauta yra pasiryžusi nueiti pusę kelio ir, iš tikro, yra ji nuėjusi daugiau negu pusę to kelio".

Stalinas nepertraukė manęs nė karto, net nei nepažvelgė į mane, tik rūkė visą laiką rusišką cigaretę.

T a i k i n g i A m e r i k o s t i k s l a i

Kalbėjau apie svarbius politinius klausimus, įskaitant Iraną, Turkiją bei Jungtines Valstybes ir priminiau, kad užpuolimo galimybė prieš Sovietų Sąjungą iš kurios nors tautos ar tautų grupės šiuo momentu yra visiškai neprileistina. Mūsų greitas kariuomenės demobilizavimas aiškiai įrodo mūsų taikingus tikslus. Iš tikrųjų buvome pasiryžę praveisti demobilizaciją dar platesniu mastu, tačiau tai nieku paverstė viešpataujanti įtarimo ir baimės atmosfera.

(Bus daugiau)

PAS MUS

13

SEIMŲ PRIEDAI

Kaip juos gauti ligos ar nelaimingo atsitikimo atveju? - Kad darbininkai išvengtų visokių nemalonumų, kurių jiems tenka patirti, kai reikia ligos ar nelaimingo atsitikimo atveju pasitraukti nuo darbo, čia norime jiems nurodyti sąlygas, kurias jie turi išpildyti ir dokumentus, kuriuos reikia pristatyti savo šeimų priedų išmokėjimo kasai (Caisse de Compensation pour Allocations Familiales).

1. Kai nepajégumo dirbti laikas neviršija 30 dienų. - Darbininkas, norįs gauti šeimų priedą už laiką, kai negalėjo dirbti, jei tas laikas neviršija 30 dienų, privalo pristatyti Išmokėjimo Kasai (Casse de Compensation), tiesiogiai arba per darbdavį, garbės žodžiu patvirtintą pareiškimą, kuris gali būti toks:

"J'affirme sur l'honneur, que je suis normalement salarié - c'est-à-dire, que je travaille habituellement 100 jours par an, dans les liens d'un contrat de louage de services pour compte d'un employeur assujetti à la loi sur les allocations familiales - et que j'ai été occupé au travail comme salarié, pendant la moitié au moins du temps durant lequel j'ai exercé une activité professionnelle.

Certifié sincère et véritable."

Data ir parašas.

Tai reiškia: Aš patvirtinu garbės žodžiu, kad gaunu normalų atlyginimą - t.y., paprastai dirbu 100 dienų per metus pagal sutartį pas darbdavį, įpareigotą laikytis įstatymo apie šeimų priedus, - ir kad aš dirbau gaudamas atlyginimą nemažiau kaip pusę to laiko, kuriuo verčiausi savo profesija. Šis pareiškimas yra tikras ir teisingas.

2. Kai nepajégumo dirbti laikas trunka nuo 30 iki 150 dienų. - Jei darbininkas dėl ligos ar nelaimingo įvykio negali dirbti daugiau kaip 30 dienų, kad gautų šeimų priedus, turi pristatyti pažymėjimą iš darbdavių, arba iš "mutuelle", arba iš bedarbės biuro (chomage) pažymėjimą, įrodantį kad 3 metų bėgyje iki pirmos negalėjimo dirbti dienos jis, mažiausia per 2 1/2 metų, skaitėsi kaip atlyginamas darbininkas.

3. Kai nepajégumo dirbti laikas viršija 150 dienų. - Šiuo pastaruoju atveju darbininkas po 150-tosios savo nepajégumo dirbti dienos turi pristatyti pažymėjimą ar kitus oficialius dokumentus, įrodančius, kad:

1) nuo 18-tųjų savo amžiaus metų iki pat pirmos nepajégumo dirbti dienos jis, mažiausia pusę to laiko, dirbo kaip atlyginamas darbininkas;

14

2) iš 365 dienų prieš pirmąją nepajėgumo dieną jis, mažiausia 150 dienų, skaitėsi kaip atlyginamas darbininkas.

Reikia pastebėti, kad be šių dokumentų suinteresuotasis darbininkas turi kas mėnesį pristatyti Išmokėjimo Kasai (Caisse de Compensation) pažymėjimą apie išmokėjimą iš ligonių kasos (mutuelle) ar apdraudos įstaigos (assurances) pagal tai, ar jis yra ligonis ar sužeistasis.

Visi šie dokumentai turi būti pristatyti "Caisse de Compensation pour Allocations Familiales" tiesiogiai arba per darbdavį, pas kurį darbininkas dirbo tuo momentu, kai tapo nepajėgiu dirbti.

N e l i k i m e s k o l i n g i . - Redakcijoje yra gauti skundai, kuriuose skaitytojai skundžiasi, kad jų draugai nesiteikia grąžinti skolos, nors gerai uždirba. Tai peiktinas dalykas. Iš kitos pusės reikėtų atsiminti, kad pinigai skolinami tik rimtame reikale: alui, kinui ir pan. kiekvienas tesusitaupto pats. Neturi pinigų, neik į kiną.

D é l e m i g r a c i j o s į K a n a d a . - Iš vienos kanadiečių draugijos, kuri organizuoja pagalbą ateiviams, gautas pranešimas, kad šiuo metu Kanadoje auga bedarbė ir todėl rasti darbo, ypač naujiems ateiviams, yra labai sunku. Greito būklės pagerėjimo nesitikima. Juo sunkiau rasti darbo ištisai grupei. Norintieji vykti Kanadon tepasistengia surasti darbą ir būtų per savo pažįstamus. Šeimos turėtų paskubėti, nes IRO finansinė pagalba numatoma tik iki liepos 1 d.

L i e t u v i š k a m o k y k l a . - T. Ambrozijus O.F.M. pradėjo duoti lietuviškų dalykų ir tikybos pamokas Zwartberge ir Eisdene, kur susirenka 12 mokinių.

M i s i j o s B r i u s e l y . - T. Bružikas pravedė paskutines misijas Briuselio lietuviams, kurių susirinko 22. Juos visus aplankė pats misijonierius. Ta proga sutvarkė Briusely dvi moterystes, Liège - 3, Limburge - 5. Ypač sėkmingai praėjo misijos Limburgo prov., kur jos buvo organizuojamos net penkiose vietose mažom grupėm.

P l a t i n a m o s k n y g o s . - LBB kultūrinis skyrius, susitaręs su lietuviškom leidyklom, jau gavo nemažą knygų siuntą ir baigia išparduoti. Tikimasi gauti ir daugiau knygų. Netrukus bus atspausstas dar gaunamų knygų sąrašas. Knygų reikalais kreiptis į Mr. J. Sadauskas, 75, Paire du Horloz, Tilleur - lez - Liège.

G a l i m a u ž s i s a k y t i "L i e t u v o s I s t o r i j a". - LBB kultūrinis skyrius susitarė su "Patrijos" leidykla, kad Belgijoms lietuviams užsisakymo terminas pratęstas iki š. m. balandžio 1 d. Knyga bus 700 psl. ir kainuos 20 DM. arba 4 dol. Užsisakantiems dabar (iki bal. 1 d.) ji kainuoja 3 dol. arba 16 DM. (200 fr.) Pinigai įmokami užsisakant. Persiuntimo išlaidos teks apmokėti patiem prenumeratoriam atsiunčiant 3 tarpt.

kuponus. Užsakymus siųsti: "Patria" Verlag, (14 a) Fellbach b. Stuttgart, Schwabstr 105, Germany U.S. Zone arba Mr. J. Sadauskas, 75, Paire du Horloz, Tilleur - lez - Liège.

"L a i š k a i l i e t u v i a m s". - T. Bružikas praneša, kad "Misijonieriaus laišškai" persikėlė į JAV ir pavadinti "Laiškai lietuviams". Prenumeratos kaina 1/2 dol. metams (26 fr.) Užsisakyti per T.J. Aranauską (15, rue Ferer, Mons - H).

P a s k u b i n t i v a j ų T a u t o s F o n d u i . LBB Centras prašo rinkėjus nedelsiant aplankyti visus tautiečius su aukų lapais ir juos gražinti su aukomis Centro išdininkui Mr. V. Banevičiui (66, Paire du Horloz, Tilleur - lez - Liège). T.p. tautiečiai raginami įmokėti nario mokestį už pirmą 1950 m. trimestrą po 30 fr. Tai turi atlikti apylinkių išdininkai. Nario knygutės gaunamos pas pirm. Stepą Paulauską (81/186, Paire du Horloz, Tilleur - lez - Liège).

Š a c h m a t i n i n k ų r u n g t y n ė s . - Liège LBB apyl. valdyba organizuoja šachmatininkų rungtynes - turnyrą kovo 19 d. Tilleur po lietuviškų pamaldų. Rungtynės įvyks "Concordia" kavinėj. Žaidėjai prašomi atsinešti su savim lentas ir figūras.

V e l y k ų s t a l a s . - Liège LBB apyl. pirm. Pr. Sekmoko iniciatyva numatomas rengti bendras Velykų stalas. Dalyvavimas kainuos 100 fr., vedusiems 150 fr. Dalyviai kviečiami užsirašyti prieš bal. 1 d. Vėliau įrašai nepriimami. (Mr. Pr. Sekmokas, 11, rue de Lestatte, Prayon - Trooz)

V y r . I R O d i r e k t o r i u s B r i u s e l y . M. Kingsley lankėsi pas Belgijos valdžios pareigūnus, su kuriais tarėsi dėl tremtinių globos pasibaigus IRO veiklai. IRO, kaip Žinoma, baigia savo darbą š.m. birželio 30 d., tačiau teisinė globa bus teikiama tremtiniams iki š.m. pabaigos. Nuo sekančių metų IRO veiklą perims tremtinių komisaras, skirtas JTO.

T e i s i n g u m o M i n i s t e r i s p r i m e n a . Pastaruoju metu Teis. Min. atkreipė svetimšalių, gyv. Belgijoje, dėmesį į tai, kad jiems yra uždrausta betkokia politinė veikla arba dalyvavimas kokioj nors polit. manifestacijoje. Neklausantiems taikomos baudmės, numatytos įstatymu 28.9.1939. T.p. žiūr. Moniteur 8-9.1.1945.

P r a š o b e l g ų p i l i e t y b ė s . - Seimas turės pasisakyti dėl paduotų pilietybės prašymų (25-didžiosios pil., 267-maž.). Tame skaičiuje yra: 16 vokiečių, 6 čekosl., 43 rusai, 91 lenkas, 15 prancūzų, 25 olandai, 12 rumunų, 16 italų, 1 urugvajietis, 1 libanietis, 5 turkai, 2 ispanai, 3 suomiai, 2 latviai, 14 vengrų, 3 luksemb., 6 graikai, 6 austrai, 1 portugalas, 1 anglas, 1 estas, 1 šveicaras ir 1 jugoslavas.

16

U ž s i e m i m o l i u d i j i m a s (carte professionnelle). - Ekonomijos ministerijoje 1949 m. buvo paduota 4.842 svetimsalių prašymai gauti užsiemimo liudijimą, kuris reiškia leidimą. Liudijimų išduota 2.963, atsakyta 983. 1948 m. Belgijoje buvo 12.602 svetimsaliai, turį užsiemimo liudijimą.

N o r é j o v y k t i N . Z e l a n d i j a . - Vienas "G.Š." skaitytojas norėjo emigruoti N.Zelandiją. Buvo padavęs prašymą Customs Departament Wellingtone. Gavo atsakymą su pridėtu klausimų lapu, kuriame žada ištirti jo atvejį, ir priduria, kad N.Zel. labai trūksta butų ir todėl maža vilties, kad šiuo metu bus duota viza.

R i n k i m a i i į m o n i ū t a r y b a s . - Visoj Belgijoje vyksta rinkimai į įmonių tarybas. Iki šiol žinomi duomenys 303 įmonių, kur socialistai-komunistai pravedė 1.045 atstovus, krikščionių organizacijos 899, liberalai - 41. - Rinkimuose dalyvauja ir svetimsaliai, kurių daug balsų nuejo niekais, nes nemokėjo balsuoti. Kaip ir už ką balsuoti buvo rašyta "G.Š." 3 nr. 17 psl.

L B B C e n t r a s . -Primena apylinkėms išsirinkti valdybas 1950 m. ir jų sąstatų pranešti T.Aranauskui (15, rue Ferer, Mons - H).

I l s é k i s r a m y b é j ! - Jau gražus pavasaris bel-džiasi į duris, atnešdamas naujos gyvybės ir džiaugsmo kiekvienam ir mažutės purienos pakeliais skelbia pavasario šventę. Tik jo neteko išvysti mūsų mielam sūneliui, kurį žiaurus likimas išplėšė iš mūsų tarpo.

Mielas Alfredai, lai būna tau gailėstingas gerasis Dievulis, Kurį tutaip mylėjai, ir lengva Belgijos žemelė, kuri tave priglaudė. Ilsėkis ramybėje, mielas sūnau ir broliuk!

Mus liūdesy ir skausme užjautusiems ir dalyvavusiems mūsų mielo sūnelio laidotuvese, tariame nuoširdų lietuvišką ačiū.

Nuliūdę:

sesutė, mamytė ir tėvelis Dabulskiai

---.oo000oo---

A R Ž I N A I ?

-Kad Šv. Raštas pasakoja apie dvi moteris kurios atėjo pas karalių Saliamoną, kad jis nuspręstų, kuriai priklauso gyvas vaikas. Saliamonas liepė perkirsti kardu ir padalinti, bet motina sukliko ir neleido vaiko žudyti. Panašų atsitikimą aprašo muzulmonų šventraštis "Koranas". Trys žmonės sakėsi esą sūnūs vieno turtingo senio. Senis teturėjo vieną sūnų, bet nežinojo kuris iš tų trijų ir taip mirė. Visi prisistatė pas Saliamoną, kuris liepė priištiti mirusio lavoną prie medžio ir, kuris iš trijų, pataikys strėle į širdį, tas paveldės turtą... Vienas atsisakė šauti "Tu esi tikrasis sūnus" - tarė Saliamonas.

NAUJAUSI SUYKIAI

SOVIETINIŲ PATARĖJŲ ARMIJA Į KINIJĄ. - STOP KOMUNIZMUI. - PRANCŪZIJOJ STREIKAI IR MUŠTYNĖS. - KOMUNISTŲ SEMINARIJOS LIETUVOJ.

Slapti Kremliaus ir Mao - Tse - tung'o susitarimai. - Esame rašę, kad oficialiai paskelbta sutartis tarp Sov. Sąj. ir raud. Kinijos tėra tik dalis, skirta viešumai. Už jos slepiasi platūs ir toli einą susitarimai, dėl kurių raudonosios Kinijos delegacija turėjo sėdėti ištisą mėnesį Maskvoj. Jau paaiškėjo, kad vienas pagrindinių slaptų susitarimų liečia Kinijos sovietinimą. Apžiojus milžiniškus plotus reikia juos deramai suvirškinti ir nepaspringti naujus beryjant. Tai vienas svarbiųjų Kremliaus rūpesčių. Tuo tikslu yra susitarta, kad Maskva nusiųs Kinijai 100.000 "technikinių patarėjų", kurie organizuos naują tarybinę santvarką. Yra numatyta, kad ministeriai bus apsupti tų patarėjų, kad šie organizuos administraciją, eismą, pramonę ir t.t. Įmonės turės irgi tų "patarėjų", kurie diriguos darbą ir politinį auklėjimą. Ta visa rusišką "patarėjų" armiją bus laikoma ypatingojo malonė: kiniečiai jų negalės išvaryti nei perkelti be Maskvos žinios. Jie visi priklausys nuo sovietinio šefo Pekine, kuris bus tiesioginėj Politbiuro priklausomybėj. Nėra dar žinoma, kokia vieta Kinijos santvarkoj numatyta N.K.V.D. Netenka betgi abejoti, kad jai numatyta patarėjų kontrolė. Praktiškai, ji kontroliuos ne tik rusų "patarėjus", bet ir pačius kiniečius, kad nenukryptų nuo "generalinės linijos". Visa tai sunkiai guls ant Kinijos biudžeto, nes "patarėjai" bus apmokami kiniečių mokesčiais.

Pasitvirtina spėjimai, kad Molotovui yra patikėta tvarkyti Kinijos reikalai. Su savo bendradarbiais jisai parengė planus Kinijai "suvirškinti". Tas procesas dabar prasideda ir jisai, žinoma, Kinijos plotais nepasitenkins. Molotovo planai siekia daug toliau, būtent, visą Aziją. Kinija jiems yra didžiulė atrama, kurios dėka komunistinės idėjos bus permetamos tolyn. Šis planas yra vienas pagrindinių etapų į sovietinį pasaulio užvaldymą. Užėmus Aziją, sovietai tikisi užsmaugti vadin. kapitalistinį pasaulį t.y. jį apsupti ir ekonomiškai uždusinti.

Stop komunizmui! - Sovietinius planus gerai mato Vakarų diplomatai, tik jie vis dar nėra pakankamai ryžtingi veiksmingai pasipriešinti sovietų užmačioms. Antai JAV užs. r. ministeris D. Acheson'as pastaromis dienomis pareiškė, kad sovietų atžvilgiu reikia "totalinės diplomatijos" t.y. tokios, kuri praktikuojama karo metu: "Šiandieną mes esam įtraukti sunkion kovon už mūsų gyvenimo supratimą, lygiai kaip ir praėjusio totalinio karo metu. Mes betgi šioj kovoje nesiimame visų mūsų išteklių. Vienintelis galimas būdas kalbėti su Rusija yra sudaryti "pasipriešinimo būklę". Kremlius žino, kad demokratijos nėra linkusios griebtis karinių sprendimų. Mes kovojame su priešu, pasiryžusiu viskam, kad laimėtų. Mes esame būklėj, kur kiekvienas žingsnis yra reikšmingas ir kur galime

pralaimėti nepaleidę net nė vieno šūvio". Tai rodo JAV susirūpinimą komunizmo daroma pažanga. Yra apgailėtina, kad šis susirūpinimas nesirodė anksčiau, kai sovietinei ekspansijai buvo galima užtrenkti duris žymiai lengviau. Pasipriešinimas komunizmui auga sparčiais žingsniais, tačiau praeities klaidos teks apmokėti didelėm aukom.

S t r e i k u o j a i r p o l i t i k u o j a . - Prancūzija - nuo seno streikų kraštas. Prancūzai prie jų tiek pripratę, kad dėl jų publika visiškai nesijaudina, o dažnas laiko tai savotišku sportu. Jau kuris laikas skelbiami streikai vienas po kito. Didžiausias streikas vyksta metalurgijoje. Bendras streikininkų skaičius siekia 300.000. Visi reikalauja padidinti atlyginimą, nes jis tikrai yra peržemas. Tuo kabliuku ypač naudojasi komunistai. Jie nevengia juo pasinaudoti politiniams tikslams. Šiuo metu Prancūzija veda kovą Indokinijoje prieš komunistinį elementą. Maskva diriguoja tenai, diriguoja ir čia. Tenai įsakė komunistams sukilti, pripažino sukilėlio Viet-Minh valdžią, o čia - Prancūzijoje įsakė kelti riaušes, streikus, kad tuo būdu kraštas negalėtų pristatyti pagalbos Indokinijoje esančiai pranc. kariuomenei. Antai uostuose, kur pakraunami ginklai, susirinkę komunistai išverčia iš vagonų ir pan., trukdo pakrovimą streikais ir pan. Vyriausybė dėl tų įvykių nesijaudina, tačiau krašto saugumui užtikrinti buvo priversta pateikti seimui įstatymo projektą, numatantį griežtas bausmes už sabotažą. Reikia pasakyti, kad tas trumpas įstatymas buvo svarstomas beveik ištisą savaitę ir tai naktimis. Komunistų grupė, turinti apie 180 atstovų, trukdė kaip įmanydama. Vienas jų kalbėtojas šnekėjo net 5 val.! Salėje įvyko Pranc. seimų istorijoje dar negirdėtų muštynių, kurių malšinti turėjo būti iškviestas kariuomenės dalinys. Galų gale įstatymas buvo priimtas didele balsu dauguma, ir dabar tikimasi griežtesnės politikos prieš komunistus.

K o m u n i s t i n ė s s e m i n a r i j o s L i e t u v o j . - Italų spaudos žiniomis, komunistai yra įsteigę naują centrą **O R G I N F O R M**, kurio tikslas yra derinti įvairių kraštų komunistų veiklą prieš Ekleziją. Tam reikalui organizuojamos mokyklos: Lietuvoj, Ukrainoj, Vengrijoj, Rumunijoje ir Lenkijoje. Orginform'as turės sekciją Desinform, kurio uždavinys bus: ruošti netikrus sovietinius kunigus. Tam įsteigtos seminarijos Zviningrade, Feodosijoje (Kryme) Konstancoj ir Lietuvoj (miestas neminimas)

B e l g i j o s k a r a l i u s L e o p o l d a s I I I gavo balsų: taip 2.725.994, ne 1.731.960.

" G . Š . " A D M I N I S T R A C I J O S P R A N E Š I - M A S . Baigiasi I metų ketvirtis. Gerb. skolininkus maloniai prašome tuojau atsilyginti. Taip pat jau laikas pratęsti prenumeratą II ketvirčiui. Pinigus siųsti: Mr. V. Banevičius, 66, paire du Horloz, Tilleur - lez - Liège.

Lisez...

LA LIBRE BELGIQUE

le Grand Journal Catholique indépendant

12, rue Montagne aux Herbes Potagères

Tél. : 17.21.80

Bruxelles I

GIMTOJI SALIS, dvisavaitinis lietuviu laikrastis Belgijoje.

Prenumeratos kaina — 36 fr. trims mėn. Atskiras nr. — 6 fr.

Leidžia « SEJOS » Draugija.

Imprimeur gérant V. BANEVICIUS

66, Paire du Horloz, Tilleur-lez-Liège.
